

**ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
за ДСТУ 8302:2015
«Інформація та документація. Бібліографічне посилання.
Загальні положення та правила складання»**

Характеристика джерела	Приклади оформлення
Один автор	<p>1. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навч. посіб. Чернівці : Книги-XXI, 2003. 300 с.</p> <p>2. Руденко Р. Г. Новітня історія України: соціально-історичний аспект (друга половина ХХ-початок ХХІ ст.) : монографія. Харків : ХНЕУ, 2013. 79 с.</p> <p>3. Лапичак Д. І. Історія України в датах. Львів : Ін-т народознавства НАН України, 1995. 440 с.</p> <p>4. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-1910 рр. Київ, 2013. 373 с.</p>
Два автори	<p>1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с.</p> <p>2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.</p> <p>3. Череп А. В., Андросова О. В. Банківські операції : навч. посіб. Київ : Кондор, 2008. 410 с.</p> <p>4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с.</p>
Три автори	<p>1. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка: практикум : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Знання, 2010. 550 с.</p> <p>2. Білецька Л. В. Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2005. 652 с.</p> <p>3. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Банківський нагляд : навч. посіб. / В. І. Грушко, С. М. Лаптева, О. С. Любунь, К. Є. Раєвський. Київ : ЦУЛ, 2004. 264 с.</p> <p>2. Коментар до Конституції України / В. Б. Авер'янов, Б. В. Бойко, В. І.</p>

	<p>Борденюк, Г. Т. Ворсінов. 2-ге вид. Київ, 1998. 411с.</p> <p>3. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. SWOT-аналіз – основа формування маркетингових стратегій : навч. посіб. / за ред. Л. В. Балабанової. 2-ге вид. Київ : Знання, 2005. 301с.</p> <p>2. Маркетинг : опор. конспект лекцій / уклад. В. М. Торопков. Київ : КНТЕУ, 2008. 136 с.</p> <p>3. Маркетинг у готельно-ресторанному господарстві : опор. конспект лекцій / уклад.: Л. М. Гопкало, О. В. Полтавська. Київ : КНТЕУ, 2008. 65 с.</p> <p>4. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p>
Без автора	<p>1. Економічна теорія. Макроекономіка : підручник / В. М. Тарасевич [та ін.] ; за ред. В. М. Тарасевича. Київ : Знання, 2012. 206 с.</p> <p>2. Маркетингова діяльність підприємств: сучасний зміст : монографія / за ред. Н. В. Карпенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 252 с.</p> <p>3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с.</p> <p>4. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка ; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.</p> <p>2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с.</p> <p>3. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с.</p> <p>4. Бондаренко В. Г., Канівська І. Ю., Парамонова С. М., Гаркуша О. М. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч. 1. Київ : НТУУ «КПІ», 2006. 125 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Буко С. Л. Ціннісні орієнтири сучасного менеджменту : автореф. дис... канд. соціол. наук : 22.00.04. Київ, 2009. 17 с.</p> <p>2. Ковальова О. П. Кадрове забезпечення корпоративного управління</p>

	<p>підприємств : автореферат дис. ... д-р. філос. : 073. 2024.</p> <p>3. Іванова-Биканова В. Є. Політичний перфоманс як чинник антикризової трансформації сучасної політичної комунікації : автореферат дис. ... д-р. філос. : 052. 2024.</p> <p>4. Полтавець А. М. Механізми управління земельними ресурсами аграрних підприємств: теорія, методологія, практика.: автореф. дис. ... д-р. екон. наук : 08.00.04 Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). 2023.</p>
Дисертації	<p>1. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.</p> <p>2. Федорчук О. С. Народні прикраси з бісеру Західної України ХІХ - першої пол. ХХ століття (Історія, технологія, типологія, художні особливості) : дис... канд. мистецтвознавства : 17.00.06. Львів, 2004. 197 с.</p> <p>3. Федака С. Д. Політична історія України-Русі доби трансформації імперії Рюриковичів (ХІІ століття) : дис... д-ра іст. наук : 07.00.01. Ужгород, 2002. 386 с.</p> <p>4. Лазаренко В. І. Розвиток екологічного маркетингу в органічному сільському господарстві : дис. ... д-ра філос. в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки : спец. 051. Київ, 2020. 227 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с.</p> <p>2. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145–VIII. <i>Голос України</i>. 2016. 27 верес. (№ 178–179). С. 10–22.</p> <p>3. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393 VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48–49. Ст. 536.</p> <p>4. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 5. С. 430–443.</p> <p>5. Земельний кодекс України : офіц. видання : текст прийнятий ВР України 25 жовт. 2001 р. Київ, 2013. 171 с.</p> <p>6. Цивільний кодекс України. Київ, 2012. 272 с.</p>
Патенти	<p>1. Камерна паливня для спалювання деревної біомаси : пат. 93790 Україна : F27B 3/04. № у 2014 05724 ; заявл. 27.05.2014 ; опубл. 10.10.2014, Бюл. № 19. 2 с.</p> <p>2. Літєво-силікатна склокераміка для стоматології : пат. 123209 Україна : A61K 6/027, A61K 6/08, A61K 6/02. № у 2017 11766 ; заявл. 01.12.2017 ;</p>

	<p>опубл. 12.02.2018, Бюл. № 3. 5 с.</p> <p>3. Відстійник з гідрофобним фільтром для очищення зворотних пластових вод : пат. 112504 Україна : C02F 1/40, B01D 17/022, B01D 17/028, C02F 101/32. № а 2015 07709 ; заявл. 03.08.2015 ; опубл. 12.09.2016, Бюл. № 17 (кн. 1). 1 с.</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO/IEC 17011:2005. Оцінювання відповідності. Загальні вимоги до органів акредитації, що акредитують органи оцінювання відповідності. На заміну ДСТУ ISO/IEC TR 17010-2001, ДСТУ EN 4500 ; чинний від 2006-10-01. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 18 с.</p> <p>2. ISO Guide 33:1989. Uses of certified reference materials. 2000-01-01. Geneva, 2000. 30 p.</p> <p>3. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>або</p> <p>4. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. Київ, 2010. 16 с.</p>
Каталоги	<p>1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p> <p>2. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба з злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 3 / уклад.: О. В. Куріпта, відп. за вип. Н. М. Щур; ЗНУ. Запоріжжя, 2017. 60 с.</p> <p>2. Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p>
Препринти	<p>1. Загладько І., Дувіряк А. Взаємодія скалярних частинок через тахійонне поле. Львів : Ін-т фізики конденс. систем НАН України, 2002. 38 с.</p>

	<p>(Препринт. Ін-т фізики конденс. систем НАН України ; ISMP–02–02U).</p> <p>2. Сорокін С. В. Практична граматики турецької мови. Ч. 1. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2018. 358 с. (Препринт. Київ. нац. лінгв. ун-т).</p> <p>3. Математика і міфи – кількісний підхід до порівняльної міфології / Ю. В. Головач та ін. Львів : Ін-т фізики конденс. систем НАН України, 2018. 28 с. (Препринт. І-т фізики конденс. систем НАН України ; ISMP–18–01).</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Спілки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>3. Універсал Директорії Української Народної Республіки про злуку з Західно-Українською Народною Республікою. 22 січня 1919 р. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1429. Оп. 1. Спр. 5. Арк. 5. Оригінал. Машинопис.</p>
<p>Аналітичний бібліографічний опис</p> <p>Складова частина видання (глави, розділу, статті).</p> <p>Розділовий знак «дві навскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяти шрифтом (наприклад, курсивом).</p>	
Частина видання: книги	<p>1. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241.</p> <p>2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>3. Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом</i> : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212.</p> <p>5. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.</p>
Частина видання: статті із продовжуваних та періодичних видань	<p>1. Скидан О. Система оперативного оповіщення про ситуацію у сфері харчових продуктів в ЄС: корисний досвід для України. <i>Стандартизація, сертифікація, якість</i>. 2007. № 4. С. 54–58.</p> <p>2. 30 років «Укрпрофтур» – історія розвитку й сьогодення. <i>Академія гостинності</i>. 2021. № 5/6, жовтень-грудень. С. 16–19.</p> <p>3. Базаєва М. G.I. Bill of Rights: вплив на формування образу ветерана у</p>

	<p>суспільній свідомості. <i>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія</i>. 2021. № 1 (148). С. 14–17.</p> <p>4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17.</p> <p>5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20–26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p>
<p>Частина видання: тези доповідей, матеріали конференцій</p>	<p>1. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>2. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.</p> <p>3. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства. <i>Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці</i> : зб. тез та доп. I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за вип. Мельничук Б. В. Київ, 2013. С. 331–335.</p> <p>4. Цехмістров І. І., Перець І. П. Про бюджет. <i>Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p>
<p>Частина довідкового видання</p>	<p>Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683.</p> <p>Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p>
	<p>Опис електронних ресурсів</p>
	<p>Гендерні медійні практики: навчальний посібник із гендерної рівності та недискримінації для студентів вищих навчальних закладів / ред. С. Штурхецький. Київ, 2014. 206 с. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/c/3/284966.pdf (дата звернення: 11.04.2024).</p> <p>Буйдіна О. О. Інновації в освіті: світовий досвід і місцеві практики. <i>Імідж сучасного педагога</i>. 2023. № 1(190). С. 5–9. URL: https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-1(190)-5-9.</p>

Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науковопедагогічної системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. *Наука та інновації*. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.15407/scin12.06.006>.

Оніпко В. В. STEM-орієнтований підхід до навчання у підготовці майбутніх учителів природничих наук. *Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXVII Каришинські читання)* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 28–29 трав. 2020 р.) / за ред. М. В. Гриньової ; НАПН України, ПННУ ім. В. Г. Короленка, ПООД НАПН України [та ін.]. Полтава, 2020. С. 84–85. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/15146>.

Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 11.05.2024).

Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? *Екологія життя*. URL: <http://www.eco-live.com.ua/> (дата звернення: 12.10.2023).

Який рід мають слова «чіа», «кіноа»? *Kyiv Dictionary*. URL: <https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/consulenza-linguistica/vypusk1/chia-kinoa/> (дата звернення: 06.06.2020).

Пчілка О. Микола Лисенко. Київ : Час, 1912. 72 с. (Життєписи українських діячів). URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/18685>.

About Scopus – Abstract and citation database. *Elsevier*. URL: <https://www.elsevier.com/solutions/scopus>.

Baas J., Schotten M., Plume A., Côté, G., Karimi R. Scopus as a curated, high-quality bibliometric data source for academic research in quantitative science studies. *Quantitative Science Studies*. 2020, 1(1), 377–386. DOI: https://doi.org/10.1162/qss_a_00019.

Elsevier Scopus Blog : блог. URL: <https://blog.scopus.com/>.

Назаровець М. 3 ефективних способи знаходити потрібну літературу у Scopus : вебінар. URL: <https://www.brighttalk.com/webcast/10439/505825>.

Більше інформації у ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання.